

Puolustusvoimien varusmiesten ja henkilöstön työterveyshuollon kuvantamistutkimukset sekä säteilyturvallisuuteen ja laboratoriotutkimuksiin liittyvät palvelut HUS Diagnostiikkakeskuksessa

Ohje perustuu Puolustusvoimien ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (jäljempänä HUS) väliseen palvelusopimukseen (allekirj. 15.1.2021). Tässä ohjeessa kuvataan Sotilaslääketieteenkeskuksen ja sen alaisten varuskuntien terveysasemien laboratorio-, kuvantamis- ja asiantuntijapalvelut sekä niihin liittyvät käytännöt normaalioloissa.

1. Kuvantaminen

- 1.1 Lähete-lausuntokäytännöt ja tutkimukseen tuleminen
- 1.2 Kuva-arkisto, tutkimustulokset ja tietosuoja
- 1.3 Asiantuntijapalvelut

Kuvantamistutkimukset ja säteilyturvallisuus

1.1 Lähete-lausuntokäytännöt ja tutkimukseen tuleminen

Natiivitutkimuksiin ei tarvita ajanvarausta. Ajanvaraus ultraäänitutkimuksiin sekä kliinisen fysiologian ja kliinisen neurofysiologian tutkimuksiin tapahtuu puhelimitse siitä toimipisteestä, jossa tutkimus tehdään (kts. taulukko).

Puolustusvoimien lähettävä yksikkö vastaa potilaiden ajanvarauksesta, ohjeistuksesta (<https://www.hus.fi/hoidot-ja-tutkimukset/potilasohjeet-laboratoriot-ja-kuvantaminen>), esivalmisteluista sekä tarvittaessa potilaskuljetuksista. Tutkimuspyyntö toimitetaan paperitulosteena joko potilaan mukana, kirjeenä, salattuna sähköpostilla tai se faksataan. Tutkimuspyynnön läheteteksti kirjoitetaan tai skannataan HUSin järjestelmään, jonka jälkeen paperilähete hävitetään HUSin ohjeistuksen mukaisesti, kuitenkin aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua tutkimuksen tekemistä.

Kuvat ja lausunto toimitetaan CD:llä postissa tai päivystystapauksissa annetaan potilaan mukaan. Lausunto voidaan toimittaa tutkimuksen jälkeen myös salatulla sähköpostilla tai postitse. Lähettävä yksikkö ilmoittaa kuvantavaan yksikköön sähköpostiosoitteen, mikäli lausunto välitetään salattuna sähköpostina. Tutkimuksen hinnan lisäksi laskutetaan kuvakopiotallenne ja maksu paperilähetteen muuttamisesta sähköiseksi lähetteeksi.

1.2 Kuva-arkisto ja tietosuoja

Puolustusvoimat on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU/2016/671) tarkoittama potilastietojen rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijänä toimii HUS, minkä vuoksi radiologian tutkimukset arkistoidaan HUSin PACS-järjestelmään näkymärajatusti. Näkymärajausta ohjaa lähettävän yksikön koodi. Fysiologiset tutkimukset lausuntoineen ja kuvaliitteineen on tallennettu HUS Diagnostiikkakeskuksen laboratoriotietojärjestelmiin (Apotin käyttöönoton myötä HUSin XDS-arkistoon). Tutkimukset välittyvät Kantaan, mikäli lähettävä yksikkö näin määrittelee.

Mikäli potilas siirtyy esim. erikoissairaanhoidon potilaaksi, lupa kuvien siirtämisestä voidaan antaa potilaan suostumuksella*, jotta erikoissairaanhoido näkee kuvat. Kuvasiirron pyytävä yksikkö huolehtii potilaan suostumuksesta.

- a) HUS-alueella potilaan siirtyessä HUSin erikoissairaanhoidon tutkimuksen kopiointi HUS PACS-järjestelmän HUSYHT-rekisteriin pyydetään joko Laakson, Lohjan tai Raaseporin sairaalan röntgenistä.
- b) Potilaan siirtyessä muuhun kuin HUSin erikoissairaanhoidon kuvien lähettäminen toiseen arkistojärjestelmään pyydetään Laakson, Lohjan tai Raaseporin sairaalan röntgenistä.
- c) Kymen HVAn alueella tutkimuksen kopiointi HUS PACS-järjestelmästä Kymen HVA alueen arkistojärjestelmään pyydetään Kotkan keskussairaalan röntgenistä tai Ratamon röntgenistä.
- d) EKHVAN alueella tutkimuksen kopiointi HUS PACS-järjestelmästä EKHVAN alueen arkistojärjestelmään pyydetään Etelä-Karjalan keskussairaalan röntgenistä.
- e) Jos tutkimuksen lähetys tarvitaan päivystysaikana, tehdään se Lohjan, Kotkan keskussairaalan, Ratamon tai Etelä-Karjalan keskussairaalan röntgeneistä.

* Suostumus tai kieltö potilastietojen luovuttamiseen (internet: www.hus.fi > Potilaalle > Opas potilaalle > Hoidon jälkeen > Potilasasiakirjojen käyttö ja salassapito), ruotsinkielinen: Samtycke respektive förbud att lämna ut/ inhämta patientuppgifter.

1.3 Asiantuntijapalvelut Kymen HVAn alueella

HUS Diagnostiikkakeskus tuottaa säteilylainsäädännön edellyttämät säteilyturvallisuusasiantuntijoiden (STA) ja säteilyturvallisuusvastaavan (STV) palvelut SOTLK:n Vekarajärjen terveysaseman röntgentoimintaan. STA on henkilö, joka antaa toiminnanharjoittajalle neuvoja työntekijöiden, potilaiden ja väestön säteilysuojelun varmistamiseksi, sekä koordinoi toimintaa asiantuntijana. STV on henkilö, joka huolehtii säteilysuojelun toteuttamisesta paikallisesti. Palvelut laskutetaan HUS Diagnostiikkakeskuksen hinnaston mukaisesti.

TUTKIMUSPAIKKA	OSOITE	PUHELIN
1. HUS alue		
Natiivi- ja UÄ-tutkimukset (hus.fi/röntgenit)		
Elielinaukion röntgen (myös luuntiheysmittaukset ja alle 35-vuotiaiden rintarauhasten uä-tutkimukset)	Elielinaukio 2 G Helsinki	09 4717 2308
Kirkkonummen röntgen (uusi Hyvinvointikeskus) (vain sukeltajien keuhkokuvaus)	Jokiniityntie 2, Kirkkonummi	040 1854913
Laakson sairaalan röntgen	Lääkärinkatu 8 D Helsinki	050 421 7765
HUS Raaseporin sairaalan röntgen	Itäinen Rantakatu 9 Tammisaari	019 224 2250
Lohjan sairaalan röntgen	Sairaالاتie 8 Lohja	019 380 1230
Naistenklinikan röntgen (vain mammografia ja rintojen uä-tutkimukset)	Haartmaninkatu 2 Helsinki	09 471 72866
Kliinisen neurofysiologian (KNF) ja kliinisen fysiologian (KLF) tutkimukset		
Meilahden sairaalan Kliininen fysiologia (Kliininen rasituskoee, spiroergometria ja ultraääni tilataan aina puhelimitse. Lähete etukäteen faksattuna yksikköön, fax 09 4717 4018).	Haartmaninkatu 4 Helsinki	klo 8–9 ja 14–15: 09 471 74432 klo 9-14: 09 471 72552
Meilahden KNF (ENMG ja unitutkimukset) Tutkimuspaikka määräytyy aikaa annettaessa.	Haartmaninkatu 4 Helsinki	09 471 72492
Lohjan sairaalan KNF (ENMG ja unitutkimukset)	Sairaالاتie 8 Lohja	019 380 1330

TUTKIMUSPAIKKA	OSOITE	PUHELIN
2. Kymen HVAn alue (hus.fi/röntgenit)		
Kotkan keskussairaalan röntgen	Kotkantie 41 Kotka	044 269 1607
Kouvolan röntgen (Vekarajärven varuskunnan potilaat)	Ruskeasuonkatu 3, 45100 Kouvola	040 481 5233
Säteilyturvallisuusvastaava (STV)	Kotkan keskussairaalan röntgenin ylilääkäri	044 223 1435
Säteilyturvallisuusasiantuntija (STA)	HUS Diagnostiikkakeskuksen radiologian lääketieteellinen fysiikka, vastaavana ylifysikko Mika Kortesniemi	050 4271319

TUTKIMUSPAIKKA	OSOITE	PUHELIN
3. EKHVAn alue (hus.fi/röntgenit)		
Etelä-Karjalan keskussairaalan röntgen	Valto Käkelän katu 1, 53130 Lappeenranta	Neuvonta ark. klo 10–14puh. 040 127 4189
Honkajarjun röntgen	Honkajarju 4, 55800 Imatra	Röntgenajan- varaukset arkisin klo 8–14. Puh. 05 352 0770

2. Laboratoriotutkimukset

- 2.1 Lähete-vastauskäytännöt ja tutkimukseen tuleminen
- 2.2 Kuva-arkisto, tutkimustulokset ja tietosuoja

2.3 Lähete-vastauskäytännöt ja tutkimukseen tuleminen

Laboratoriotutkimuksiin suositellaan varaamaan aika. Tarvittaessa näytteenottoon ja EKG-tutkimukseen pääsee myös jonottamalla. Tiettyihin tutkimuksiin, kuten sokerirasitus ja spirometria, tulee olla aika varattuna. Ajan voi varata joko verkosta osoitteesta www.huslab.fi/ajanvaraus tai puhelimitse numerosta 09 471 86800 arkisin kello 7.30-15.30. Laboratorioiden sijainti- ja aukiolotiedot löytyvät osoitteesta <https://www.hus.fi/potilaalle/hoidot-ja-tutkimukset/laboratorio-ja-kuvantaminen>.

Puolustusvoimien läheftävä yksikkö vastaa potilaiden ohjauksesta ajanvaraukseen ja tutkimuksiin valmistautumisessa, sekä tarvittaessa potilaskuljetuksista. Tutkimuspyyntö toimitetaan paperitulosteena joko potilaan mukana tai se faksataan. Tutkimuspyyntö siirretään HUSin järjestelmään, minkä jälkeen paperilähetete hävitetään HUSin ohjeistuksen mukaisesti yhden vuoden kuluttua näytteenotosta.

Tutkimustulokset toimitetaan automaattisesti tutkimuspyynnön tehneeseen yksikköön yksikön kanssa sovitulla tavalla. EKG-tuloste annetaan tarvittaessa potilaan mukaan.

Tulos voidaan pyydetessä toimittaa tutkimuksen jälkeen myös salatulla sähköpostilla tai postitse. Läheftävä yksikkö ilmoittaa laboratorioon sähköpostiosoitteen, mikäli vastaus välitetään salattuna sähköpostina.

Tutkimuksen hinnan lisäksi laskutetaan näytteenottomaksu.

2.4 Tutkimustulokset ja tietosuoja

Puolustusvoimat on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU/2016/671) tarkoittama potilastietojen rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijänä toimii HUS. Tutkimustulokset arkistoidaan HUSin järjestelmään. Fysiologiset tutkimukset lausuntoineen ja kuvaliitteineen on tallennettu HUS Diagnostiikkakeskuksen laboratoriotietojärjestelmiin (Tutkimukset välittyvät Kantaan, mikäli läheftävä yksikkö näin määrittelee).

Mikäli potilas siirtyy esim. erikoissairaanhoidon potilaaksi, lupa tulosten siirtämisestä voidaan antaa potilaan suostumuksella*, jotta erikoissairaanhoido näkee tulokset. Tuloksia pyytävä yksikkö huolehtii potilaan suostumuksesta.

* Suostumus tai kielto potilastietojen luovuttamiseen (internet: www.hus.fi > Potilaalle > Opas potilaalle > Hoidon jälkeen > Potilasasiakirjojen käyttö ja salassapito), ruotsinkielinen: Samtycke respektive förbud att lämna ut/ inhämta patientuppgifter.